

Naoružani krajolik

Iva Pleše, Marijana Hameršak

Radi se o (nepreciznom) prijevodu engleskog termina *weaponized landscape*, ili njegovih inačica, koji se, osim u istraživačkim pristupima vojnoj i ratnoj tematici, rabi i u kontekstu istraživanja migracija u značenju prirodnog krajolika korištenog kao oružje u borbi protiv **ilegalnih migracija** (v. npr. De León 2015). U hrvatskom jeziku „naoružan“ ima značenje onoga tko ima oružje, a „naoružati“ znači nekoga ili nešto opskrbiti oružjem, no ne i pretvoriti ga u oružje. U nedostatku riječi koja bi samostalno obuhvatila spomenuto značenje (pretvoriti nešto ili nekoga u oružje, koristiti ga kao oružje), upotrebljavamo ovdje izraz naoružani krajolik za prirodni krajolik koji se rabi kao sredstvo u odvratanju migranata, i to na način da se taj krajolik doista „naoružava“, primjerice nadzornim kamerama ili pripadnicima policijskih snaga s oružjem, ili da se pak u svom „prirodnom“ obliku koristi kao protumigrantsko sredstvo, kao oružje odnosno (potencijalno) pogibeljni okoliš za ljude u pokretu. Lanci odgovornosti pojedinaca, politika i društava za stradanja izbjeglica i drugih migranata u takvome okolišu tj. u prirodi zakrivaju se, kako to sažima Estela Schindel (2022), iza široko prihvaćene „dehistorizirane i depolitizirane konstrukcije 'prirode'“ koja stradanja vezuje uz navodno neutralne prirodne elemente poput konfiguracije terena, vremenskih prilika, biljnog pokrova, divljih životinja i sl. Pri tome u cijelosti izostaje refleksija o uzrocima migrantskog bivanja u prirodi odnosno o tome da su ljudi u pokretu politikama isključenja, kontrole i zaprečivanja drugih mogućih puteva, tamo svjesno i namjerno gurnuti i istjerani. Upravo je takvo "usmjeravanje" **iregulariziranih migranata** prema potencijalno opasnim prirodnim krajolicima važno za koncept naoružanog krajolika. U Hrvatskoj i susjednim zemljama na **balkanskoj ruti** prominentni naoružani krajolici jesu **šume** (Hameršak i Pleše 2021), **rijeke** i planine, kao što su to drugdje pustinje (De León 2015), također planine (Del Biaggio et al. 2020), mora (npr. Albahari 2015) ili arhipelazi (npr. Mountz 2017).

1. 3. 2022.

Literatura

Albahari, Maurizio. 2015. *Crimes of Peace. Mediterranean Migrations at the World's Deadliest Border*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

De León, Jason. 2015. *The Land of Open Graves. Living and Dying on the Migrant Trail*. Oakland: University of California Press.

Del Biaggio, Cristina, Leila Giannetto i Camille Noûs, ur. 2020. *Refugiées et montagne / Refugees and Mountain. Journal of Alpine Research / Revue de géographie alpine*, poseban broj, 108-2.

Hameršak, Marijana i Iva Pleše. 2020. "Forest, forest, forest. Sometimes we sleep. Walking, sleep, walking, sleep. It's dangerous on this way. Weaponized Migration Landscapes at the Outskirts of the EU". *Etnološka tribina* 51/44, 204-221.

Mountz, Alison. 2017. "Shrinking Spaces of Asylum. Vanishing Points where Geography is Used to Inhibit and Undermine Access to Asylum". *Australian Journal of Human Rights* 19/3: 29-50.

Schindel, Estela. 2022. "Death by 'Nature'. The European Border Regime and the Spatial Production of Slow Violence". *Environment and Planning C: Politics and Space* 40/2, 428-446.